

Sledování a rozbor vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví
Strategie území Hradecko-pardubické aglomerace

**CENTRUM PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ
A HODNOCENÍ KRAJINY**

STRATEGIE ÚZEMÍ HRADECKO- PARDUBICKÉ AGLOMERACE

**SLEDOVÁNÍ A ROZBOR VLIVŮ KONCEPCE NA ŽIVOTNÍ
PROSTŘEDÍ A VEŘEJNÉ ZDRAVÍ
(ZA OBDOBÍ DO ROKU 2023)**

OBJEDNATEL:
ZPRACOVATEL:

**STATUTÁRNÍ MĚSTO PARDUBICE
EKOTOXA s.r.o.
RADDIT consulting s. r. o.**

KVĚTEN 2024

© **EKOTOXA s.r.o.**
Fišova 403/7, 602 00 Brno – Černá Pole
tel. 558 900 010, fax 558 900 011, e-mail: emc@ekotoxa.cz

AUTORSKÝ KOLEKTIV

EKOTOXA s.r.o.

Mgr. Zdeněk Frélich
Mgr. František Jurečka

Frélich

EKOTOXA s.r.o.
-6- Fišova 403/7
602 00 Brno, Černá Pole
IČ: 64608531, DIČ: CZ64608531

RADDIT consulting s.r.o.

RNDr. Radim Misaček
Mgr. Renata Vojková

OBSAH

Úvod.....	5
1.1 Legislativní a metodická východiska	5
1.2 Přehled hodnocených projektů v daném období.....	6
2. Monitoring vlivů koncepce na životní prostředí	7
2.1 Monitoring ve vztahu k otázkám pro hodnocení a výběr projektů z hlediska jejich vlivů na životní prostředí	7
2.2 Komentář k vlivům koncepce z hlediska indikátorů	9
3. Souhrn a doporučení.....	9
4. Hlavní použité zdroje informací.....	10

Seznam tabulek

Tab. 1	Přehled projektů v rámci „Strategie území Hradecko-pardubické aglomerace“ se zahájením realizace do konce roku 2023	6
Tab. 2	Environmentální kritéria pro výběr projektů ve vztahu k referenčním cílům ochrany životního prostředí	7
Tab. 3	Odpovědi na otázky pro hodnocení projektů z hlediska ŽP	8
Tab. 4	Komentář k vlivům jednotlivých projektů na životní prostředí	8
Tab. 5	Monitorovací indikátory/ukazatele a komentář k vlivům předložených projektů na ně.....	9

ZKRATKY A VYSVĚTLIVKY:

EIA	Proces posuzování vlivů záměrů na životní prostředí dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů (angl.: „ <i>Environmental Impact Assessment</i> “)
ES	Evropská směrnice
IPRÚ	Integrovaný plán rozvoje území
IROP	Integrovaný regionální operační program
ITI	Integrované územní investice (angl.: „ <i>Integrated Territorial Investments</i> “)
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
Natura 2000	Soustava chráněných území Natura 2000, která je tvořena evropsky významnými lokalitami (EVL) a ptačími oblastmi (PO)
NKP	Národní kulturní památka
NRBC	Nadregionální biocentrum
OP D	Operační program Doprava
OP JAK	Operační program Jan Ámos Komenský
OP TAK	Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost
RBC	Regionální biocentrum
SEA	Proces posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů (angl.: „ <i>Strategic Environmental Assessment</i> “)
ÚPD	Územně plánovací dokumentace
ZCHÚ	Zvláště chráněné území
ZPF	Zemědělský půdní fond
ŽP	Životní prostředí

Úvod

Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, zavazuje předkladatele koncepcí¹, aby zajistil sledování a rozbor vlivů schválené koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví. Pokud předkladatel na základě tohoto sledování zjistí, že provádění koncepce má nepředvídané závažné negativní vlivy na životní prostředí nebo veřejné zdraví, je povinen zajistit přijetí opatření k odvrácení nebo zmírnění těchto vlivů, informovat o tom příslušný úřad a dotčené správní úřady a současně rozhodnout o změně koncepce.

Účelem této zprávy je tedy pravidelné Vyhodnocení sledování a rozbor vlivů koncepce Strategie území Hradecko-pardubické aglomerace na životní prostředí a veřejné zdraví dle požadavků § 10h zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů. Zpráva pokrývá první období od roku 2021 do roku 2023.

Uvedený požadavek vychází také z čl. 10, odst. 1 Směrnice 2001/42/ES, zahrnující povinnost členských států monitorovat významné vlivy plánů a programů na životní prostředí, aby byly mimo jiné včas zjištěny nepředpokládané negativní dopady a aby mohla být učiněna vhodná nápravná opatření.

1.1 Legislativní a metodická východiska

Dne 17. srpna 2022 vydalo Ministerstvo životního prostředí (dále také jen MŽP) dle § 10g zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, souhlasné stanovisko k návrhu koncepce „Strategie území Hradecko-pardubické aglomerace“ (dále také jen Strategie) s tím, že navržená minimalizační opatření z procesu SEA jsou zapracována do samotné Strategie do kapitoly 3.2 Vazba na horizontální témata v rámci environmentálního pilíře návrhu koncepce.

Vedle výběru podporovaných opatření a aktivit dle kritérií pro výběr projektů stanovených ve vyhodnocení SEA je za základní minimalizační opatření považováno také pravidelné sledování (monitoring) realizace koncepce, resp. dopadů provádění koncepce. Ve vyhodnocení SEA je sděleno, že monitoring dle stanovených indikátorů bude provádět předkladatel ve spolupráci s odborným externím zpracovatelem.

MŽP ve svém stanovisku upozorňuje na zákonná ustanovení, která je nutné legitimně zohlednit. Patří mezi ně také „Zajistit a zveřejnit opatření pro sledování a rozbor vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví dle ustanovení § 10h zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Sledovat vývoj kvality životního prostředí v dotčeném území na základě monitorovacích indikátorů uvedených v kapitole 9 vyhodnocení SEA. V případě zjištění významných negativních vlivů na životní prostředí či veřejné zdraví provádět průběžnou aktualizaci této koncepce a dodržovat další povinnosti vyplývající z výše uvedeného ustanovení.“

Tato monitorovací zpráva tedy naplňuje požadavek Stanoviska MŽP na sledování a rozbor vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví.

¹ Ve smyslu zákona jsou termínem „koncepce“ nazývány také další strategické a programové dokumenty.

V rámci přípravy Strategie byly pro každý relevantní operační program připraveny také tzv. Programové rámce, které obsahují také přehled projektů, jež by měly být v daném období zrealizovány. V rámci této monitorovací zprávy jsou řešeny pouze projekty, které jsou v hodnoceném období zrealizovány nebo v realizaci.

Protože monitorovací zpráva nemá explicitně určenou strukturu, byl její obsah analogicky upraven na základě zkušeností hodnotitele. Monitorovací zpráva tedy vychází z popisu projektů realizovaných v daném období a dále hodnotí vztah jednotlivých projektů k referenčním cílům ochrany životního prostředí, tak jak byly stanoveny v dokumentaci Vyhodnocení vlivů Strategie území Hradecko-pardubické aglomerace na životní prostředí a veřejné zdraví a k monitorovacím indikátorům navrženým v rámci tohoto Vyhodnocení. Struktura monitorovací zprávy navazuje na výstupy z předchozích let, tj. z Vyhodnocení Strategie ITI v programovém období 2014–2020.

Při zpracování byly také využity zkušenosti zpracovatele s hodnocením SEA následujících rozvojových dokumentů:

- Integrované plány rozvoje území (IPRÚ) a Integrované teritoriální investice (ITI) – Jihlava, Zlín, České Budějovice, Liberec;
- Strategické plány rozvoje měst a vyšších územních celků – Karlovy Vary, Jihlava, Ostrava, Plzeň, České Budějovice, Ústecký kraj, kraj Vysočina, Moravskoslezský kraj, Olomoucký kraj atd.;
- další SEA hodnocení a hodnocení ÚPD.

1.2 Přehled hodnocených projektů v daném období

V rámci Strategie území Hradecko-pardubické aglomerace jsou stanoveny tzv. Programové rámce pro Integrovaný regionální operační program (IROP), Operační program Doprava (OP D), Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (OP TAK) a Operační program Jan Ámos Komenský (OP JAK). Ty obsahují také konkrétní projekty, které mají v rámci alokace ITI Hradecko-pardubické aglomerace rezervovány finanční prostředky a měly by být v daném období realizovány. Od zahájení platnosti Strategie do konce roku 2023 byla zahájena realizace projektů pouze v rámci programového rámce pro IROP. Přehled projektů, jejichž realizace byla do konce roku 2023 zahájena, je uveden v Tab. 1. níže.

Tab. 1 Přehled projektů v rámci „Strategie území Hradecko-pardubické aglomerace“ se zahájením realizace do konce roku 2023

Programový rámec	Č.	Název projektu
IROP	16	Opatovice nad Labem – dostavba a uzavření školního komplexu pavilonem C2
IROP	17	Přírodní učebny Základní školy Opatovice nad Labem, okres Pardubice
IROP	23	CPD II – Sféra (Centrální polytechnické dílny, II. etapa

Zdroj: Dle údajů poskytnutých nositelem koncepce

Tyto projekty byly v rámci této hodnotící zprávy předmětem řešení.

2. Monitoring vlivů koncepce na životní prostředí

V rámci Vyhodnocení koncepce byla využita metoda tzv. Referenčních cílů životního prostředí, vůči kterým byly jednotlivé cíle a opatření v koncepci posuzovány. Z těchto referenčních cílů vychází Otázky pro hodnocení a výběr projektů z hlediska jejich vlivů na životní prostředí (ŽP; kap. 11 Vyhodnocení) a dále tzv. Monitorovací indikátory / ukazatele (kap. 9 Vyhodnocení). Vůči těmto otázkám a indikátorům jsou níže hodnoceny také předložené projekty.

2.1 Monitoring ve vztahu k otázkám pro hodnocení a výběr projektů z hlediska jejich vlivů na životní prostředí

Environmentální hodnocení projektů má odpovědět na otázku, jakým způsobem může předkládaný projekt ovlivnit životní prostředí ve smyslu referenčních cílů ochrany životního prostředí.

Hodnocení projektů z hlediska životního prostředí je navrhováno v podobě slovního hodnocení, to znamená konstatováním pro jednotlivá environmentální kritéria, že projekt na ně má *pozitivní / žádný / negativní vliv*.

Tab. 2 Environmentální kritéria pro výběr projektů ve vztahu k referenčním cílům ochrany životního prostředí

Referenční cíl	Otázky pro hodnocení a výběr projektů z hlediska životního prostředí	Pozitivní hodnocení tučně
Klima a adaptace	1) Vede projekt ke snížení množství emisí skleníkových plynů nebo k lepší adaptaci na změny klimatu?	ano/ne
Krajina a ochrana přírody	2) Narušuje projekt ochranu přírodních nebo krajinných hodnot v území?	ano/ne
Půda	3) Vede projekt k záboru zemědělského půdního fondu v 1. nebo 2. třídě ochrany? Jak velkému?	ano/ne
Voda	4) Pomůže projekt zlepšit ochranu povrchových a podzemních vod?	ano/ne
Kulturní památky	5) Přispívá projekt k ochraně kulturního, historického nebo architektonického dědictví?	ano/ne
Ovzduší	6) Přispěje realizace projektu ke snížení emisí znečišťujících látek (především polévatého prachu) do ovzduší?	ano/ne
Hluk	7) Sníží se počet obyvatel exponovaných nadměrným hlukem, zejména z dopravy?	ano/ne
Zdraví a bezpečnost	8) Přispěje realizace projektu k zajištění lepších podmínek nebo bezpečnosti obyvatel?	ano/ne
Odpady a ekologické zátěže	9a) Dojde v rámci projektu k podpoře principů oběhového hospodářství? 9b) Dojde v rámci projektu ke snížení podílu komunálního odpadu ukládaného na skládky?	ano/ne ano/ne

Zdroj: Na základě Vyhodnocení SEA, 2022

Níže v Tab. 3 hodnotíme dle popisu projektů odpovědi na otázky pro hodnocení a výběr projektů z hlediska životního prostředí uvedené ve Vyhodnocení SEA (kap. 11).

Tab. 3 Odpovědi na otázky pro hodnocení projektů z hlediska ŽP

Č.	Název projektu	Otázky pro hodnocení a výběr projektů z hlediska ŽP									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9a	9b
16	Opatovice nad Labem – dostavba a uzavření školního komplexu pavilonem C2	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
17	Přírodní učebny Základní školy Opatovice nad Labem, okres Pardubice	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
23	CPD II – Sféra (Centrální polytechnické dílny, II. etapa)	Ne	Ne	Ne	Ne	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne

Zdroj: Popis projektů

Poznámka: Čísla v horním řádku tabulky představují čísla otázek dle Tab. 2 výše. Zelená barva značí pozitivní hodnocení, šedá neutrální hodnocení, červená barva by pak znamenala hodnocení negativní, avšak nebyla zjištěna.

Z tabulky vyplývá, že schválené projekty jsou z hlediska vlivů na životní prostředí (ve vztahu ke stanoveným otázkám) převážně neutrální. Toto je dáno tím, že se jedná o oblast vzdělávání a projekty jsou zaměřeny na rozšíření stávající nabídky vzdělávání v již využívaných areálech a objektech.

Jediný pozitivní vliv je identifikován u projektu 23 – CPD II – Sféra (Centrální polytechnické dílny, II. etapa), který směřuje k rozšíření nabídky polytechnického vzdělávání v areálu národní kulturní památky Wintermítzovy mlýny, resp. celého území Hradecko-pardubické aglomerace. Negativní vlivy identifikovány nebyly.

Projektové záměry popisují výstupy projektů podrobněji, s ohledem na jejich zaměření jsou vlivy na životní prostředí popisovány okrajově nebo vůbec. Souhrn vlivů pro jednotlivé projekty je uveden v Tab. 4.

Tab. 4 Komentář k vlivům jednotlivých projektů na životní prostředí

Č. výzvy	Projekt	Komentář k vlivům
16	Opatovice nad Labem – dostavba a uzavření školního komplexu pavilonem C2	Realizace projektu má navýšit počet odborných učeben v základní škole a dokončit kompletní rekonstrukci celého areálu. Negativní vlivy na životní prostředí nejsou předpokládány.
17	Přírodní učebny Základní školy Opatovice nad Labem, okres Pardubice	Cílem projektu je vybudování venkovních učeben, čímž dojde ke zlepšení podmínek ve způsobu výuky odborných předmětů. Negativní vlivy na životní prostředí nejsou předpokládány.
23	CPD II – Sféra (Centrální polytechnické dílny, II. etapa)	Cílem projektu je vybavení nových učeben o pomůcky sloužící ke vzdělávání. Negativní vlivy na životní prostředí nejsou předpokládány.

Zdroj: Dle údajů poskytnutých nositelem koncepce

Významné negativní vlivy nebyly zjištěny u žádného z předložených projektů, stejně tak nebyly zjištěny mírné negativní vlivy.

2.2 Komentář k vlivům koncepce z hlediska indikátorů

Přehled monitorovacích indikátorů/ukazatelů na životní prostředí navržených v rámci Vyhodnocení je uveden v tabulce níže. Realizace koncepce je teprve ve své úvodní fázi a byla / je realizována jen část projektů. Z tohoto důvodu je zde uveden pouze stručný souhrnný komentář týkající se příspěvků doposud předložených projektů k jednotlivým indikátorům.

Tab. 5 Monitorovací indikátory/ukazatele a komentář k vlivům předložených projektů na ně

Ukazatel/Indikátor	Jednotka	Naplnění indikátoru
Míra záboru ZPF v 1. a 2. třídě ochrany	(ha/rok)	Bez záboru, projekty realizovány v rámci stávajících objektů a areálů.
Podíl oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší v rámci aglomerace	%	U hodnocených projektů bez ovlivnění.
Počet projektů negativně zasahujících do přírodně nejhodnotnějších území (ZCHÚ, NRBC, RBC)	Počet	0
Počet projektů negativně ovlivňujících krajinný ráz	Počet	0
Jakost vod na hlavních tocích v aglomeraci	Stupnice 1-5	U hodnocených projektů bez ovlivnění.
Podpořená specializovaná cyklistická infrastruktura	(km)	0
Počet revitalizovaných památkových objektů	(Počet)	0 (Pozn.: Projekt CPD II rozvíjí areál NKP Winternitzovy mlýny)

Zdroj: Vyhodnocení SEA 2022 a hodnocení aktuálního stavu ke konci roku 2023

Z hodnocení je tedy patrné, že dosud předložené projekty nebudou, pozitivně ani negativně, ovlivňovat stav indikátorů v územní působnosti koncepce. Všechny projekty jsou v oblasti školství a vzdělávání a směřují do stávajících areálů a objektů.

3. Souhrn a doporučení

Dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, bylo provedeno sledování a rozbor vlivů koncepce Strategie integrované územní investice Hradecko-pardubické aglomerace na životní prostředí. Hodnocení bylo provedeno pro období do konce roku 2023, a to na základě doposud předložených projektů a s využitím monitorovacích indikátorů / ukazatelů a otázek pro hodnocení a výběr projektů.

Na základě tohoto sledování je možno jednoznačně konstatovat, že provádění koncepce nemá nepředvídané závažné negativní vlivy na životní prostředí nebo veřejné zdraví a není tedy nutno zajistit přijetí opatření k odvrácení nebo zmírnění těchto vlivů a rozhodnout o změně koncepce.

Vzhledem k tomu, že se jedná o projekty v oblasti vzdělávání směřované do stávajících objektů a areálu, nebyly konstatovány ani výraznější pozitivní vlivy.

Environmentální kritéria Vyhodnocení v rámci procesu SEA jsou použita jako zpětná kontrola pro hodnocení vlivů projektů na ŽP v rámci monitorovací zprávy.

4. Hlavní použité zdroje informací

- EKOTOXA s.r.o. (2012): Strategie území Hradecko-pardubické aglomerace. Vyhodnocení koncepce dle zákona č. 100/2001 sb. o posuzování vlivů na životní prostředí ve znění pozdějších předpisů (dle přílohy č. 9 citovaného zákona).
- Strategie území Hradecko-pardubické aglomerace 2021+. Dostupné na: <<https://iti.hradec.pardubice.eu/?site=strategie-2021-2027>>
- Magistrát města Pardubic (2024): *Popisy projektových záměrů*.
- Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů.